639/02

Den 20. februar 2002 blev i sag nr. 55.894:

xxxxx xxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxx xx
xxxxxxx
xxxx xxxxxxxx

mod

StK:Pension
Kommunernes Pensions-
forsikring A/S
Krumtappen 2
2500 Valby

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har været omfattet af en pensionsordning i StK:Pension Kommunernes Pensionsforsikring A/S, påstår selskabet pligtig at anerkende, at hun er berettiget til at opnå dækning fra pensionsordningen.

Selskabet har afvist dette med henvisning til, at betingelsen for at opnå dækning – et varigt erhvervsevnetab på mindst 2/3 – først er indtrådt efter forsikringstiden.

Selskabet har oplyst, at klageren fratrådte den pensionsgivende stilling den 1/12 1995, og at afgørende for, om klageren er berettiget til forsikringsdækning, er, hvorvidt det varige erhvervsevnetab indtrådte inden den 1/12 1996.

Af pensionssagens akter fremgår, at klageren måtte opgive sit arbejde som kirkegårdsmedhjælper den 15/8 1995 på grund af udtalte smerter i bevægeapparatet. Klageren var til ambulante undersøgelser i løbet af foråret 1996 på S. Sygehus, hvor man imidlertid ikke kunne stille nogen sikker diagnose, da de fleste undersøgelser viste normale forhold. Dog kunne der konstateres slidgigt og skæv ryg.

Klagerens egen læge skønnede den 7/5 1996, at klageren reelt var ude af stand til at bestride noget erhverv uden for hjemmet. Lægen vurderede klagerens resterhvervsevne til at være nedsat til omkring 1/3.

Kommunen foranledigede speciallægeerklæring udarbejdet, og af denne, dateret 6/9 1996, fremgår bl.a.: "**NUVÆRENDE:** Gennem de sidste par år fået tiltagende smerter i bevægeapparatet startende i begge knæ og begge albuer bredende sig til lænden samt lidt i nakke-skulderåget. Grundet tiltagende smerter ophører hun med sit arbejde. Det kneb hende meget f.eks. at ligge på knæ. Havde ondt ved rygbelastende arbejde så som at hakke og skuffe, og hun var træt, når hun kom hjem efter 6 timers arbejde (havde 30 timer ugentlig). I sygemeldingsperioden har hun ikke fået det stort bedre. Hun har gener mere eller mindre daglig. Altid forværring ved rygbelastning. Kan ikke arbejde foroverbøjet som ved f.eks. støvsugning og kan ikke løfte eller bære. Når hun handler, har hun cykel med til varetransport. Hun kan ikke stå ret længe ved køkkenbordet. Hun kan højst sidde en time, før hun må op. Kan være lidt stiv, når hun skal i gang efter hvil. Ingen væsentlig morgenstivhed. I løbet af dagen skifter hun mellem gøremålene. Holder altid hvil midt på dagen. Havearbejde kan hun ikke udføre længere. Kan højst gå 5-10 minutter ad gangen. Har forsøgt kiropraktorbehandling, som har hjulpet hende lidt. Desuden forsøgt sekvenstrænet hos fysioterapeut, men det fik hun det værre af. Tager ingen smertestillende medicin, men får Temesta 2.5 mg x 2 og Saroten ved sovetid (styrken ukendt), hvilket gør, at hun sover rimeligt, men hun er dog som regel oppe et par gange. Der skulle inden for det sidste års tid være foretaget røntgenundersøgelser af ryggen, som viser spondylose og skoliose samt optagelser af begge knæ og hofter, der er normale. Ellers rask. … **KONKLUSION:** Jeg har svært ved at finde objektive belæg for de betydelige subjektive gener. Hun er generelt nok lidt ældet, men jeg kan ikke ved undersøgelsen i dag påvise, at hendes bevægeapparat er slidt. Hun har da også kun været på det egentlige arbejdsmarked i ca. 9 år, så at tale om noget decideret nedslidningssyndrom er nok at skyde over målet. Umiddelbart vil jeg mene, at der må være mange former for lettere arbejde, hun ville kunne klare - f.eks. uden rygbelastning og med fleksible arbejdsstillinger. Jeg mener ikke, man kommer uden om arbejdsprøvning. På det foreliggende finder jeg i hvert tilfælde ikke erhvervsevnen nedsat med halvdelen."

Kommunen iværksatte revalideringsforsøg. Forsøget blev imidlertid afbrudt, idet Reva ikke skønnede, at en arbejdsprøvning kunne gennemføres henset til, at klageren ikke kunne klare en længere arbejdsdag på grund af smerter.

Af psykiatrisk speciallægeerklæring udarbejdet den 13/1 1997 fremgår bl.a.: "**KONKLUSION:** Undersøgte er en nu 49 årig gift kvinde, der ikke er disponeret for psykiske lidelser. Hun har tidligere haft deltidsbeskæftigelse i forretninger, men har de sidste 9 år været ansat som medhjælper på E… kirkegård, 30 timer om ugen. Har de sidste 4-5 år haft tiltagende smerter i muskler og led og har været sygemeldt siden august 1995. Der er et dagligt forbrug af smertestillende medicin. Der er røntgenologisk påvist degenerative forandringer i lænden og skæv ryg, men iøvrigt er der fundet normale forhold. Speciallæge i reumatologi har iøvrigt kun fundet beskedne forandringer. Revalideringsforanstaltninger har ikke kunnet gennemføres p.g.a. mange smerter. Ved aktuelle undersøgelse er der fundet normale forhold og ingen tegn på psykisk lidelse, der nedsætter erhvervsevnen. Der kan ikke tilbydes psykiatrisk behandling, der vil kunne bedre hendes erhvervsevne. **DIAGNOSE:** Normal psykiatrisk undersøgelse."

Kommunen gav herefter afslag på klagerens ansøgning om førtidspension, idet hendes erhvervsevne ikke fandtes nedsat med mindst halvdelen. Afgørelsen blev stadfæstet af statsamtet den 8/4 1997.

Den 27/1 1997 påbegyndtes på ny et revalideringsophold på Reva, og i skrivelse af 5/6 1997 til kommunen herfra hedder det bl.a.: "**Arbejdstid og fremmøde:** Det var aftalt, at AS skulle prøve at gennemføre arbejdsprøvningen og arbejde deltids, og at hun gradvist skulle prøve at forøge timetallet. Efter nogle samtaler, blev arbejdstiden gradvist øget fra knap 2 timer, til 4 timer dagligt. Det har ikke været muligt at øge arbejdstiden yderligere, da hun har haft svært ved 4 timers dagligt arbejde og har måttet hvile sig når hun kom hjem. I perioden har der været i alt 81 mulige arbejdsdage, med 5 dages fri efter særlig aftale (lægebesøg m.v.), 5 dages fravær på grund af sygdom og penicillinkur, samt 23 dages praktik. Sygedagene lå i de første dage af arbejdsprøvningen (uge 5), hvor AS blev sygemeldt af egen læge. Fraværet er opgjort til 12%, når man ser bort fra praktikperioden. … **Konklusion** Rent arbejdsmæssigt, er der ingen ændringer i forhold til sidste sagsafslutning, kendetegnende for forløbet er stadig klager over mange smerter. En forøgelse af arbejdstimerne har ikke kunnet lade sig realisere. Arbejdsindsatsen er fortsat uændret og vurderet til mellem 20 og 40% af en normalindsats. AS har reelt gjort et forsøg på at fuldføre arbejdsprøvningen og velvilligt lavet det arbejde som hun blev sat til at udføre. Reva vurderer, at det er urealistisk at AS udplaceres på ar-

bejdsmarkedet og må anbefale hende at søge en førtidspension, idet Reva ikke kan pege på nogle konkret arbejdsopgaver hun kan klare."

Af reumatologisk speciallægeerklæring dateret 27/8 1997 hedder det bl.a.: "Pt.s klager er stort set de samme, som da jeg så hende i jan. 96. Hun har siden været på Reva, først i en periode fra 18.11. 23.12., og desuden også fra 3.2. - 23.4.97. Man sagde, at hun havde en arbejdsindsats fra 20 - 40%. Hendes væsentligste klager er smerter sv.t. ryggen. Hun har været hos ortopædkirurg den 12.12.95, og jeg har set hende. Hun har desuden været til vurdering hos D., og man har ikke kunnet finde nogen tegn til discusprolaps. Generne består af smerter i lænden gående ned på bagsiden af begge ben til knæ. Desuden har hun smerter i begge skuldre, især venstre, men hun kan udføre en hvilken som helst bevægelse, men der må overtalelse til. Hun har desuden smerter i begge knæ, og hun mener, at hun har fået konstateret slidgigt, men rtg.us. af hofter og knæ i 96 har vist normale forhold. Objektivt: ET middel. Gangen normal. Hun virker meget stillestående. Columna: Der er i dag ingen objektive tegn til en scoliose. Cristae iliacae står lige højt. Der er pæn sidebevægelse og foroverbøjning til FGA 20 cm. Hun klarer hæl- og tågang. Der er intet at bemærke ved hofte, knæ og fodled. Der er ingen neurol. udfaldssymptomer fra UE. Som anført er der fri bevægelse i begge skuldre, men hun må overtales til at komme i fuld stilling ved abduction og flexion. Diagnose: Dolores dorsi. For en sikkerheds skyld har jeg sendt pt. til CT-scanning af col. lumbalis og medsender venligst fotokopi heraf. Diagnosen var scoliosis col. lumbalis ad dxt. cum torsione minimalis, spondylosis 1.g. Rtg.us. af begge skuldre viser subchondral. cyste opadtil i venstre skulder, rtg. af begge albueled er normal. Det må bemærkes, at pt.s gener er lokaliseret til højre skulderregion. Pt. er for tiden uden for arbejdsmarkedet, hun har fået afslag på sin pension og modtager ikke nogen støtte. Jeg vil foreslå, at hun kontakter dels sin sagsbehandler m.h.p. forslag til et arbejde af lettere karakter eller evt. en 50/50 ordning. Desuden vil jeg foreslå, at man genoptager hendes pensionssag, specielt da vurderingen fra Reva ikke har været med i den første pensionsvurdering."

Klageren søgte på ny helbredsbetinget førtidspension. Kommunen fastholdt den 23/10 1997 afslaget på førtidspension med henvisning til, at der ikke var fremkommet helbredsmæssige lægelige fund, som ændrede den tidligere afgørelse. Statsamtet stadfæstede den 11/2 1998 kommunens afgørelse.

Klageren blev herefter ansat i arbejdsprøvning, og i skrivelse af 20/5 1998 fra arbejdsgiveren til kommunen hedder det: "Det er vort indtryk, at [klageren] på grund af smerter som skyldes gigt, har svært ved at udføre arbejdsopgaver der kræver selv små bevægelser i finger- og håndled. Vort indtryk er, at hun ingen kræfter har tilbage i arme, håndled samt fingre. Det er vor konklusion, at [klageren] ingen muligheder har for at bestride et almindeligt arbejde og at hendes erhvervsevne må anses for lig nul."

Den 30/9 1998 tilkendtes klageren forhøjet almindelig førtidspension. Statsamtet genoptog sagen, og den 23/1 2001 blev kommunens afgørelse ændret, således at hun var berettiget til mellemste førtidspension med virkning fra den 1/10 1998. Af afgørelsen fremgår: "Nævnet finder ved den fornyede vurdering af sagen, at Deres erhvervsevne er nedsat med omkring 2/3. De er derfor berettiget til mellemste førtidspension med virkning fra 1. oktober 1998. Nævnet ændrer dermed kommunens afgørelse af 30. september 1998. Ved bedømmelsen af omfanget af erhvervsevnenedsættelsen har Nævnet vurderet de helbredsmæssige oplysninger og mulighederne for aktivering, revalidering og behandling. Der er desuden taget hensyn til oplysningerne om Deres uddannelse, hidtidige beskæftigelse, beskæftigelsesmuligheder og Deres alder. Deres erhvervsevne er vurderet i forhold til fuldt selverhverv. Nævnet har lagt vægt på, at De i adskillige år har lidt af rygsmerter, knæsmerter, muskelspændinger, forhøjelse af blodets fedtstoffer samt slidgigt med stærke smerter i skuldre og arme og ingen kraft i hænderne. Nævnet har endvidere lagt vægt på det oplyste om, at De allerede i 1996 har været forsøgt arbejdsprøvet på Reva, hvor arbejdsindsatsen har svinget mellem 20 og 40% af en normalindsats på deltid. Arbejdsprøvningen måtte ophøre før tiden, idet Reva skønnede, at den på daværende tidspunkt ikke kunne gennemføres. Den 27. januar 1997 påbegyndte De på ny en arbejdsprøvning på Reva. Konklusionen af denne arbejdsprøvning var, at De trods forsøg på at fuldføre arbejdsprøvningen og velvilligt forsøgte at lave det, De blev sat til, måtte opgive. Reva vurderede allerede på dette tidspunkt, at det var urealistisk at få Dem placeret på arbejdsmarkedet. Endelig har Nævnet lagt vægt på, at De i 1998 igen blev arbejdsprøvet, denne gang på E… hvor De skulle udføre arbejdsopgaver, som krævede små bevægelser i fingre og håndled, hvilket De ej heller magtede. Konklusionen fra E… blev, at man ikke så nogen mulighed for, at De kunne bestride et arbejde. På baggrund af det oplyste om det langvarige sygdomsforløb og flere forgæves

forsøg på arbejdsprøvning, har Nævnet ikke kunnet pege på en resterhvervsevne, som udelukker mellemste førtidspension."

I selskabets skrivelse af 15/6 2001 til nævnet hedder det bl.a.: "Selskabet gør gældende, at forsikrede ikke på det foreliggende grundlag har dokumenteret et dækningsberettigende erhvervsevnetab inden den 1. oktober 1998 i henhold til den tegnede pensionsordning. … Med virkning fra den 01.12.1996 er forsikrede dækket med værdien af fripolicen, hvilket alene giver forsikrede dækning fra pensionsordningen ved erhvervsevnetab i form af en børnepension. Forsikringen er deruden forsynet med en klausul, der udløber den 01. august 1998. Der er således ikke ret til invalidepension/præmiefritagelse, hvis forsikrede bliver invalid på grund af slidgigt i ryg og knæ samt skulder og arme. Klausulen har dog kun betydning, hvis forsikrede mister 2/3 af sin erhvervsevne inden den 01. august 1998. …

- Sagens akter har været forelagt StK:Pensions lægekonsulent.
- Det fremgår af sagens oplysninger, at forsikrede i adskillige år har lidt af rygsmerter, knæsmerter, muskelspændinger, forhøjelse af blodets fedtstoffer samt slidgigt med stærke smerter i skuldre og arme og ingen kraft i hænderne.
- Det fremgår af erklæringerne fra J.D., at der først og fremmest er tale om træthed og kroniske muskelsmerter uden væsentlige objektive fund, som ikke er normale for den pågældende alder. Forsikrede behandles med nervemedicin, men får ingen gigtmidler eller lignende. J.D. konkluderer i sin sidste erklæring af 11. juli 1998, at de objektive forandringer er mere tydelige end ved seneste undersøgelse, specielt hvad angår lænden, og at der er betydelig arbejdsmæssig begrænsning.
- Forsikrede har været i arbejdsprøvning senest på E… i 1998, hvor man ikke så nogen mulighed for, at forsikrede kunne bestride et arbejde. Forsikrede er herefter tilkendt mellemste førtidspension pr. 01.10.1998.

Ud fra de lægelige oplysninger i sagen finder selskabet ikke dokumentation for, at erhvervsevnen varigt er nedsat med 2/3 indenfor ethvert erhverv. Selskabet har derfor lagt afgørende vægt på resultatet af arbejdsprøvningen på E…, J.D.'s erklæring af 11.07.1998 samt tilkendelsen af mellemste førtidspension fra den 01.10.1998. Selskabet vurderer på den baggrund, at forsikredes erhvervsevne må anses for at være varigt

nedsat med 2/3 fra den 01.10.1998. På det tidspunkt er gruppelivsforsikringen som tidligere nævnt bortfaldet, og der er ingen yderligere dækning på forsikringen."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.: "**Definition af invaliditet** 1. Ret til invalideydelse og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne, og det skal være overvejende sandsynligt, at erhvervsevnen - trods lægelig behandling, omskoling, optræning eller uddannelse er og fortsat må anses at være nedsat til 1/3 eller derunder. 2. Nedsættelse af erhvervsevne, der berettiget til udbetaling af invalideydelse og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. … **§ 6 Udbetaling ved erhvervsevnetab** Udbetaling sker, når medarbejderen er fratrådt sin stilling og erhvervsevnen varigt er nedsat med mindst 2/3. … **§ 11 Fratrædelse** Fratræder medarbejderen, uden at være berettiget til pension fra denne pensionsordning, bortfalder gruppelivsforsikringen 3 måneder efter fratrædelsen."

Nævnet udtaler:
Nævnet finder efter sin gennemgang af sagen, at klageren – der fra 1/10 1998 er tilkendt mellemste førtidspension – ikke har godtgjort, at hendes erhvervsevne allerede 1/12 1996 var nedsat med mindst 2/3.

Derfor

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand